

Betänkande av kulturskattekommittén

Av kammarrättsassessorn Per Sjöblom

Utredningen (B 79:15) om kulturarbetares och uppfinnares skatter och avgifter, kulturskattekommittén, överlämnade den 12 oktober 1983 sitt huvudbetänkande till finansminister Feldt.

Betänkandet, som utarbetats under ordförandeskap av f d kammarrättspresidenten Gustaf Hedborg, har fått namnet Kulturarbetare och uppfinnare — skatter och avgifter, SOU 1983:53.

Bakgrunden till kommitténs arbete har varit vissa särdrag, som kännetecknar kulturarbetare och uppfinnare i jämförelse med andra rörelseidkare. De har ofta oregelbundna och ojämna inkomster och många gånger saknas förutsättningar för periodiseringar genom värdeminskningssavdrag eller lagerredskrivningar. Tiden från idé till produkt är ofta lång och är i regel förenad med stora kostnader.

Kommitténs uppgift har varit att söka tillrättalägga skatte- och avgiftsmässiga nackdelar som betingas av dessa särdrag. Det har däremot inte — vilket betonas i direktiven, Dir 1979:115 — varit fråga om att skatte- och avgiftsmässigt favorisera de aktuella grupperna.

En central fråga har varit att undersöka förutsättningarna för ett eget inkomstslag för de fria kulturarbetarna. Enligt kulturarbetarna själva skulle en sådan ordning medföra väsentliga fördelar. Regelsystemet skulle bättre kunna anpassas till deras villkor och förutsättningar, ändringar inom rörelsebeskattningen skulle inte automatiskt bli tillämpliga för dem etc. Ett eget inkomstslag skulle också — enligt kulturarbetarna — innebära ett erkännande av att de inte är rörelseidkare, företagare, i vanlig mening. En sådan markering i KL skulle inte bara få betydelse i skattehänseende utan också påverka samhällets syn på dem i allmänhet.

Kommittén har dock främst av lagtekniska och administrativa skäl ställt sig avvisande till tanken på ett eget inkomstslag. De förändringar avseende beskattningen som kulturarbetarna därmed velat uppnå kan väsentligen tillgodoses inom ramen för KL i dess nuvarande utformning. Flertalet förslag i det följande har just detta syfte.

— För att en förvärvskälla i skattemässig mening skall föreligga krävs yrkesmässighet, vilket i regel innefattar ett krav på vinstsyfte. Kulturarbetarna menar att begreppet "vinstsyfte" är främmande för deras verksamhet. Kommittén föreslår därför att litterär och konstnärlig verksamhet skall anses som en förvärvskälla under förutsättning att verksamheten medför eller kan antas

komma att medföra intäkter. I samband härmed diskuteras ingående när en kulturarbetares eller en uppfinnares verksamhet skall anses vara en förvärvskälla, synpunkter som förutsätts bli intagna bland RSVs taxeringsanvisningar.

— De fria kulturarbetarnas bokföringsskyldighet föreslås bibehållen men förenklad därigenom att endast vad som kontant flutit in och getts ut samt uttag ur rörelsen skall bokföras; den skattemässiga inkomstberäkningen anpassas härtill.

— För alla skattskyldiga — både i rörelse och tjänst — föreslås nya regler avseende en avdragsrätt för kostnader för arbetsrum i den egna bostaden.

— I exemplifieringen av driftkostnader i rörelse föreslås "resor" ingå för att därigenom markera att resor och därmed förenade ökade levnadskostnader ofta är en nödvändig förutsättning för bl a konstnärligt skapande. Det förutsätts att RSV i sina anvisningar tar upp denna fråga.

— Kostnader som lagts ned i en viss verksamhet innan denna ännu blivit en förvärvskälla är i regel förlorade ur skattesympunkt även om verksamheten i fråga efter hand utvecklar sig till en förvärvskälla i skattemässig mening. För rörelsebeskattningens del föreslås därför en för alla skattskyldiga avsedd rätt till avdrag för sådana "gamla" kostnader.

— Inom ramen för den reformerade inkomstbeskattningen föreligger vissa undantag från förbudet att kvitta ett överskott i en förvärvskälla mot ett underskott i en annan vid beräkningen av underlaget för det sk tilläggsbeloppet. Undantagen motiveras av att det är KLs systematik och inte en verklig verksamhetsuppdelning som gett upphov till att vissa inkomster redovisas i skilda förvärvskällor. På ett motsvarande sätt kan en kulturarbetares hela verksamhet i regel ses som en enhet även om den resulterar i såväl tjänste- som rörelseinkomster eller i skilda förvärvskällor inom rörelse. Därför föreslås en kvittningsrätt mellan rörelse och tjänst och mellan olika förvärvskällor inom rörelse. Tjänsteinkomsten skall härröra från en anställning av tillfällig beskaffenhet eller utgöras av stipendier eller annan jämförbar ersättning.

— Skattepliktiga bidrag och stipendier från Sveriges författarfond och från konstnärsrådet som genom särskild lagstiftning gjorts ATP-grundande för mottagaren föreslås fortsättningsvis utgöra A- och inte B-inkomst.

— Särskilda taxeringsnämnder för kulturarbetare föreslås.

— Lagarna (1976:611 och 1982:2) om upphovsmannakonto och om uppfinnarkonto föreslås ersatta med två nya lagar: lag om uppskovskonto för upphovsmän m fl resp för uppfinnare. Den förstnämnda lagen är avsedd att gälla inte bara upphovsmän utan också utövande konstnärer och fotografer. Uppskovsrätten skall gälla rörelse- och tjänsteinkomster. Det senare under förutsättning att det är fråga om inkomst från en anställning av tillfällig beskaffenhet. För uppfinnarnas del skall någon motsvarande utvidgning till tjänsteinkomster inte ske. Däremot skall uppskovsrätten omfatta den uppfinnare som

är delägare i ett handelsbolag.

Uppskovsbeloppet får vara högst 70 procent av skillnaden mellan upphovsmanna- resp uppfinnarinkomsten i en eller flera förvärvskällor under beskattningsåret och något av de två närmast föregående åren. I underlaget skall inte ingå bara intäkter av nu nämnt slag utan även andra intäkter som eljest äger ett nära samband med upphovsmanna- resp uppfinnarintäkten. Härmed avses exempelvis projektbidrag eller sjukpenning som trätt i stället för den vanliga inkomsten.

— De fria kulturarbetarnas möjligheter att ingå likställighetsavtal — dvs avtal om att uppdragsgivaren övertar ansvaret för de sociala avgifterna föreslås utökade.

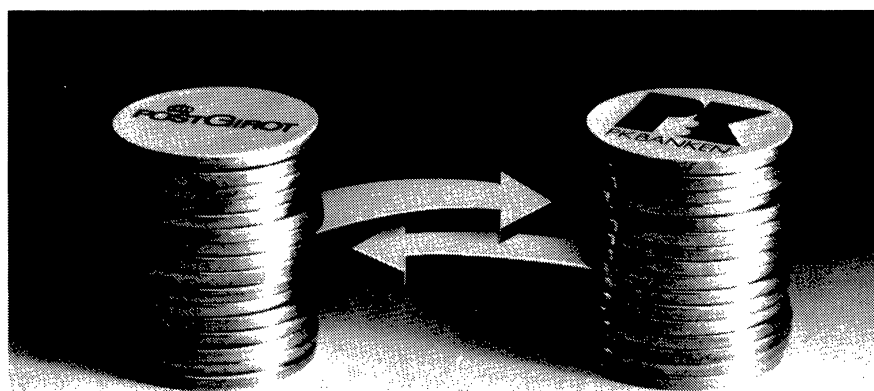
— Utan att kommittén avger ett formellt förslag diskuteras frågan om var — i förvärvskällan eller från den sammanlagda inkomsten — ett förlustavdrag bör göras. Kritik har framförts mot de nuvarande reglerna. Egenavgifterna beräknas ju utifrån förvärvskällans storlek. Ett förlustavdrag påverkar alltså inte egenavgifterna. I betänkandet skisseras två olika sätt att låta förlustavdraget också inverka på egenavgifternas storlek.

— För fria kulturarbetare med inkomst av litterär eller konstnärlig verksamhet föreslås ett fribelopp vid beräkning av den allmänna löneavgiften (1983:423). Avgiften skall endast utgå på ett underlag överstigande 16 basenheter.

Betänkandet är inte enhälligt i alla delar. Reservationer har bl a framförts till förmån för det egna inkomstslaget, mot förslaget om bokföring och mot att kulturarbetare skulle medges ett fribelopp vid beräkning av den allmänna löneavgiften.

Kommitténs arbete fortsätter nu med frågor som rör beskattningen av förlagsersättningar, uppfinnarinkomster m m.

Även postgiropengarna går automatiskt in och ut på PK Företagskonto.

Enklare bokning! Räntevinster!

Flyttar ditt företag pengar mellan Postgirot och banken? Detta medför ränteförluster och innebär dessutom att du måste boka båda kontona i huvudboken.

Du kan göra räntevinster och slippa onödigt merarbete genom att låta alla betalningsströmmarna gå över PK Företagskonto, som automatiskt knyter samman bank och postgiro till ett enda konto och ger hög ränta på alla dina rörelsemedel. Då slipper du också kontakta banken för att flytta pengar mellan olika konton — den tiden kan du säkert använda bättre.

Över 10.000 företag har på kort tid upptäckt fördelarna med PK Företagskonto — aldrig en förlorad räntedag men förenklat arbete varje dag. Inget betalningssystem är bättre än PK Företagskonto när det gäller att utnyttja principen med mötande betalningar. Genom att lägga krediten i PK Företagskonto behöver du inte heller dra kreditkostnader i onödan.

Som en unik fördel kan PKbanken dessutom erbjuda extra snabb redovisning på bildskärm genom PK Teledata.

Till PKbanken, 103 71 Stockholm.

Jag vill gärna veta lite mer om PK Företagskonto. Samtidigt får jag lära mig vad PK Teledata kan ge ifråga om snabbare och bättre kontoinformation.

Namn _____

Företag _____

Adress _____

Postadress _____

Skicka in kupongen eller vänd dig till närmaste PKbankskontor!

PKbanken. Möjligheternas bank.